

HATÁRŐR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 47. SZAM, ahova a lapszellemi
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

A hazaszeretetet ápolása.

„Egyesüljete Hunnia minden nemzetiségei a magyar geniusz szárnyai alatt s tartások híven kebleteikben, hogy egység nélkül Hunnia semmi...”

A legnagyobb magyarnak fentebbi ihletett szavait vesszük kiindulási pontul, hogy az iskolának egy fontos feladatáról szóljunk: a hazaszeretetet ápolásáról.

Még nevelők és tanítók között is találkozunk, akik az eszményiségre, a keresztény tökéletességre irányuló nevelés mellett még külön hazaszeretetre való nevelést feleslegesnek tartanak, úgy okoskodván, hogy a hazaszeretetet az általános emberszeretettől nem is kell elkülöníteni. „Szeresd felebarátodat, mint tennmagadat”. Mi sem hirdeti fenségebben a felebaráti szeretetet, mint a kereszténység égi tanának e rövid mondata; csak hogy az általános keresztény szeretet éppen nem zárja ki a hazaszeretetet, sőt éppen feltételezi azt.

Szeretni az emberiséget, annak jobblétéért küzdeni, törekedni az eszményiségre: minden nemes kebelnek kötelessége. „Az emberiség egésze — mondja egyik kosorus költőnk — nem egyéb számtalan háznép-re oszlott nagy nemzetiségeknél, melynek minden tagja rokonunk s szeretetünkre és szolgálatunkra számot tart. Azonban jól megérett! Az ember véges lény, hatása csak bizonyos meghatározott körben munkálhat. A nap tömérdek égi testet világít be, de a világegyetem minden részeire még sem hat ki; így az ember ezrek, sőt milliók előtt jótékony napként világíthat, de az egész emberi nemre jótékony hatást gyakorolni még a nagyok legnagyobbikának sem adaték. Az emberi tehetség parányi lámpa, mely egyszerre csak igen keskeny kört tölthet meg fényével s ha egy helyről másikra hurcolják, sötétséget hagy maga után. Bizonyos helyhez kell azért kapcsolatnunk, hogy azt jótékony világítással állandóul boldogíthassuk. Tekints szivedbe s ott leled a természetből nyert tudományt, mely szerelmedet egy háznéphez s ennek körén túl egy hazához láncolja.”

Valóban az eszményi nevelés nemcsak nem zárja ki a haza és faj iránti szeretetet, de annak egyik hathatós és üdvös eszközüül tekintti. Ugyanis aki élettársát nem szereti, az nem szeretheti családját sem; aki hazáját nem szereti, nem szeretheti az emberiséget; aki egy község, egy megye felvirágoztatására közre nem működik, miképp szolgálhatna az az egész emberiségnek? Hazug tan a kozmopolitizmus tana, mely azon hiamis

ürrügy alatt, hogy az egész világot szolgálja, magát közelebbi kötelességei alól kivonja.

Valamint ha a gyermekeket Isten szeretetére akarjuk tanítani, előbb atyja, anyja és testvérei iránti szeretetét ápoljuk, úgy az embernek is előbb kell rokonait, szülőföldjét, hazáját szeretni s ez uton általános emberszeretetre törekednie. Aki értelmes, erkölcsös gyermeket nevel, az a hazának tesz szolgálatot; aki hazáját szolgálja, az szolgálja az egész emberiséget is. Nem kell az embernek az egész világra befolyani akarnia: van az embernek teendője egy községben, egy megyében, egy országban, de a legtöbbnek egy családban is. Törekedjünk a nemzeti szellemet, melyet századok szentesítettek, ápolni, a nemzetnek jellemző sajátosságait, a hagyományos erényeket, hazai példákat, a honi lég táplálta szép szokásokat s mindazt, ami a magyar nemzetben szépnek, jónak, magasztosnak volt és van elismerve, megörökíteni, ha nagyobb körben nem, úgy legalább a családban s akkor nemcsak a hazának, de az egész emberiségnek teszünk szolgálatot.

A növendéket, a gyermeket azonosítani kell azon szervezettel, melyhez tartozik; egygyé kell őt tennünk nemzetével és hazájával. A hazában vannak gyökerei erőidnek! Csak a hazában lesz képes a növendék individualitása szerint szabaddá, nagygyá fejlődni.

A könyvtári könyvek mint a tuberkulózis fertőzőforrásai.

I.

A „Chemnitz és környéke tuberkulózis elleni egyesületé”-nek egyik felolvasó ülésén erről az érdekes tárgyról tartott előadást Wiener dr. s a többek között ezeket mondta:

A nép-, községi és iskolai könyvtárakat, mint betegség okozó csirák terjesztési forrásait, eddig nem igen vették tekintetbe és ebből a szempontból tulságosan jelentéktelennek tartották, tudományos vizsgálódások megállapították, hogy a könyvek lapjain, különösen a lapszélek és lapsarkok szennyében a betegcsirák nagy száma tapad, amelyek életképessége nem csökkent és állatoltások nyomán pozitív eredményt adtak. Főként a gümöbacillusok kerülnek szóba, de találtak difteria és nagy számmal más bacillust is. Különösen a gümöbacillusoknak van nagy jelentőségük, mert hosszú hónapokig bírják a kiszáradást anélkül, hogy élet- és fertőzőképességüket elveszíték és mihielyt kedvező fejlődésviszonyok közé kerülnek, vagyis alkalmuk nyílik fogékony szervezetekbe jutni, szaporodni kezdenek. Köhögéskor, tüszentés-

kor s a könyvlapoknak nyálazással való fordítása alkalmával a köpetrészekben rejtőző gümöbacillusok nagy számban tapadhatnak a könyv lapjaira és tábláira. A legnagyobb veszedelmet a könyv lapjai rejtik. Annál a nagyon rossz szokásnál fogva, hogy a lapokat nyálazással fordítják, egészségesek is ki vannak szolgáltatva a fertőzésnek. A tuberkulózis rendkívüli elterjedtsége következtében, a nagyvárosok tömött lakosságánál fogva és a tömeglakásokban tapasztalható higiéné és tisztaság nélküli állapotok mellett teljes joggal tételezhetjük föl azt, hogy a népkönyvtárak könyveinek nagy része gümöbacillusokkal fertőzött. A berlini népkönyvtárak könyveinek egy jó részét, amely erős használat nyomait mutatta, megvizsgálták és azok egyharmadán megállapították a gümöbacillusok jelenlétét. Nagyon fontos az a körülmény, hogy sokan, akik könyveket kölcsönöznek ki a könyvtárakból, azokat betegeknek adják tovább, hogy azoknak örömet, szórakozást szerezzenek, hogy idült betegek, akikhez a tüdőbetegek is tartoznak, több időt szentelhetnek az olvasásnak, több alkalmat találhatnak a könyvszerzésre, mint az egészségesek. Ennélfogva jogos az, ha a nyilvános könyvtárak könyveit gyanusnak tartjuk, mert az olvasóköriük igen tág, e kör ellenőrzése pedig rendkívül nehéz.

A mondottak nemcsak egyedül a tuberkulózisra vonatkoznak, hanem az egyéb fertőző bántalmak egész sorára is. Így például a difteria okozója, mely ugyancsak igen ellentálló, még a betegségből már felgyógyult vagy olyan gyermekek orr-garatüregeiben is előfordul, akik a betegség mérgével szemben nem fogékonyak. A könyveken elég gyakran ki tudtak mutatni ilyen difteria-bacillusokat is, ami érthető, mert azokat ide szintén a ráköhögés és tüszentés tapasztotta. E köröcsirák után még kiszáradva is sokáig megtartják életképességüket. Megállapították, hogy emberek, akik olyan lakásba hurcolkodtak, melyben előbb difteriás beteg lakott vagy valaki olyan tárgyat használt, mely előzőleg ilyen beteg használati tárgya volt, még hónapok mulva is betegek lettek anélkül, hogy más fertőző forrását tudták volna a difteriának kimutatni, mint azt a lakást, amelyben a beteg lakott, vagy azt a tárgyat, amit az használt. Ebből ketségtelen, hogy a difteria csirája rendkívül szívós és hogy a könyveket mint fertőzési forrásokat figyelmen kívül hagyunk nem lehet. Már kevésbé ellentálló a vörheny, kanyaró, himlő, typhus okozója, hogy csak az ismertebb betegséget említsük, bár ezekről is bebizonyult könyv utján ragályozó voltak.

A fertőző betegségek terjedését meggátolandó, föltétlenül szükséges, hogy a közönség tisztában legyen azzal, hogy az ujjak nyálazása s a vele járó nyálás ujjal való lapozgatás az egészségre káros. Nagyon fontos, hogy az olvasók könyvtári, nagyobb igénybevételről tanus-

codó könyvek olvasása után vízzel és szappannal alaposan megmossák kezeiket.

Az olvasó közönség számára megfelelő figyelmeztetések készítenők, melyek a könyvkiadási helyiségekben, olvasótermekben hozzáférhetők, a könyvjegyzékekben, könyvtárszabályzatban és a közönség kezeibe kerülő könyvtári nyomtatványokon megtalálhatók. Ezenkívül ezek az egészségügyi szabályok kis nyomtatványok alakjában feltűnő helyen a könyvekbe is beragasztandók. Különösen fontosak e szabályok az iskolai könyvtárakra nézve is. A megelőzési, védelmi szabályok akkor lesznek leghatásosabbak, ha azokat az ifjúságba neveljük. E szabályok helyes fölfogását a fejlődő ifjúságban nem tudjuk eléggé korán elhínteni.

H I R E K.

Munkapártiak kilépése a — Dmkéből! Az újjvidéki munkapárt végrehajtó bizottsága e hó 22-én, vasárnap délután a városházán tartott értekezleten elhatározta, hogy a munkapártiak a Dmkéből kilépnek. És miért? Risum teneatis... Mert a március 15-i ünnepélyen elhangzott ünnepi beszéd által sértve érzik magukat és nem kaptak elégtételt! Hát nem neveléses, hogy a munkapártiak a Dmkén, ezen a tisztán magyar kultur-missiót teljesítő hazafias egyleten állanak bosszút — mely nem is egymaga rendezte a március 15-i ünnepélyt — azért, mert a beszéd nem volt szájuk ize szerinti? Hát lehet-e igazi magyar, hazafias érzületű embernek március 15-én az 1848-i szabadságszerető hős ifjak lelkesedéséről és világra szóló vívmányairól, ezek jelentőségéről megemlékezni olyaténkép, hogy a mai Magyarország szabadságát, függetlenségét és alkotmányát az 1848. évnek folytatásaképp, betetőzésül tekinthetné és dicsőíteni tudná? Az 1848. és 1914. március 15-ének szembe állítása, egybevetése, szóval az előbbinek ünneplése ma — mikor rommá lett mindaz, amit 1848. március idusa a magyarnak kivívott — nem történhetik másképp, mint a mai kormányzati rendszer és fejbőlöntő, akarat nélküli munkapárti többség legszigorubb elítélése mellett, kivéve, ha nem valljuk magunkat magyarnak. — Március 15-e nem volt soha sem társadalmi, hanem mindenkor politikai színezetű magyar hazafias örömmünnepély, melybe nagyon, de nagyon kár munkapárti gerinctelen érzéseket belevegyíteni akarni!

Helyőrség változás. A Péterváradon állomásozó 96-osok Temesvárra, a 70-esek pedig Budapestre utaznak e hó 29-én és helyükbe m. 30-án a híres molinariak (38-asok) jönnek, akikből egy kisebb különítmény — kvártélycsinálók — már a múlt héten érkezett oda.

A József napi tavaszi országos vásár e hó 21—23. napjain tartatott meg és jó sikerűnek mondható, amennyiben úgy a kínálat mint kereslet nagy volt.

Football-mérkőzés. Az U.T.K edzett csapata e hó 22-én, vasárnap Zomborba utazott s az ottani Sport Egylettel mérkőzve 4:1 arányában győzött.

Előleptetés. Dr. Vaszkó Endre szabaddkai kir. ügyész a komáromi törvényszék elnökévé neveztetett ki.

Áthelyezés. Klány Ferenc kir. postátávírótszt saját kérelmére Újjvidéki Zentára helyezettett át.

A Frohsinn nevű dalárda legutóbbi közgyűlésén Gerich István helyébe, aki sokoldalú elfoglaltsága miatt elnöki tiszteről lemondott, Herzog István gyógyszerészt választotta meg elnökévé. Gerich István 7 évi elnöksége alatt kifejtett buzgó működésének elismerésül tiszteletbeli elnökké választatott meg egyhangulag.

50 éves orvosi jubileum. Dr. Pertschy Ferenc ny. cs. és kir. főorzsorvos, aki meggyeszte nagy népszerűségnek örvend, a napokban érte meg 50 éves orvosi jubileumát. Ez alkalommal úgy a bácsmezei orvosszövetség, mint Szentfűlöp község fényes ünnepélyt rendezett a jubiláns tiszteletére.

Nikolics patriárcha helyettes. A király Nikolics Miron g. kel. szerb püspököt a karlócai patriarchátus ügyvezetőjévé nevezte ki.

A szegedi közjegyzői kamara az apatini kir. közjegyző elhalálózása folytán, az állás betöltéséig Apatinban a közjegyzői teendők ellátására helyettesül Dr. Szabó József hódsági kir. közjegyzőt rendelte ki.

Horvátul tanulnak a magyarok. Baranya vármegye tiszviselőinek fogalmazó kara elhatározta, hogy horvát nyelvű tanfolyamot nyit és azon valamennyi, a fogalmazói karhoz tartozó tiszviselő résztvesz.

Földrengés. Óbecsén e hó 20-án éjjeli 12 óra 38 perckor nagy moraj kíséretében két lökésből álló földrengést éreztek, mely Újjvidék irányából érkező, oly erős volt, hogy az ablakok csörögtek, egyes tárgyak eldőlték, sőt egy pince is bedőlt. Ezt a földrengést ugyanazon időben Szenttamáson, Péterrévén és Bácsföldváron is érezték.

Megölte a szilvماغ. Zomborban Bránkov Miriszláv 5 éves gyermek apjával együtt aszalt szilvát evett. Egyszerre csak egy szilvماغ megakadt a torkán s a gyermek elkékült, majd fuldokolni kezdett; mire az apja az orvossal tért vissza, már megfuladt.

Az egyházmegye névtára. Most küldte szét az érseki hatóság az 1914. évre szóló schematizmust, melynek adataiból kiemeljük a következőket: A főpásztor nélküli egyházmegye élén áll Kleiner Lajos c. püspök, káptalani helynök. Az egyházmegyének van 298 papja: közülük 101 a plébánosok, 31 a plébánoshelyettesek, 98 a káplánok, 20 ahitoktatók száma. Van 9 kanonok, 15 különféle állásban alkalmazott pap, az egyházmegyén kívül él 14; nyugalmazott pap van 16. Az egyházmegye területén működik 4 szerzetes rend 125 szerzetessel, van 5 féle női szerzetes-kongregáció 727 szerzetesnővel. A katolikus hívek száma 668.263, az egyházmegye területén élő nem katolikus keresztények 281.438, az izraelitáké 15.456. — A plébániák (130) közül 57-ben tiszta magyar az istentisztelet nyelve, 18-ban tiszta német, 17-ben magyar-német, 13-ban magyar-bunyevác, 21-ben háromnyelvű. Az egyházmegye területén van 3 főesperesség és 16 esperesi kerület. Legnagyobb a szabadkai, 106 ezer kat. hívővel, legkisebb a hajósi 15 ezer hívővel.

Áprilisban soroznak. Az ujoncok megajánlásáról szóló törvények mint — félhivatalosan jelentik — legközelebb a király elé kerülnek szentesítésre. Valószínű, hogy a sorozást már áprilisban megkezdik.

Vadházasságok korlátozása. A belügyminiszter körrendeletet adott ki a vármegyei és városi árvaszékeknek, melyben meghagyja, hogy a kiskoruak közti vad-

házasságok továbbterjedésének megakadályozása végett a szóbanlevő kiskoruak gyámjait szigoruan büntessék meg, ha azok „összeálláshoz“ beleegyezésüket adták. Hasonló esetekben a büntetést a szülők ellen is alkalmazhatják, sőt jogukban áll a szülőket a szülői hatalom gyakorlásától is felfüggeszteni.

Hány szabadságharcos él még? Az 1848—49. honvédek közül élt 1912. végén a kormány jelentése szerint 1 tábornok, 1 törzs-tiszt, 222 főtiszt, 535 altiszt és 2296 közlegény, összesen 3055 ember. Honvédözvegy pedig 1810 részesült állami ellátásban. Az összes ellátottak létszáma 1911-ben 5564 volt és így 1912-ben 669 emberrel csökkent.

Az újjáalakult Magyarország, a mely a függetlenségi politika legrégebb, leghatmassabb orgánuma s megközelíthetetlen harcosa, élén gróf Károly Mihályval és politikai munkatársai közt a függetlenségi párt többi vezéralakjaival, az ujesztendő megindulása óta fokozott erővel és áldozatokkal törekszik arra, hogy minden tekintetben tökéletes újságot adjon a magyar közönség kezébe. A Magyarországnak az a törekvése, hogy ne csak a napi események élénk és hű krónikása, hanem a magyar uri családoknak minden más tekintetben is kedves, szívesen látott lapja legyen s a család minden tagja megtalálhassa benne kedvére való olvasmányát. E végből a lap főhivatását szolgáló politikai rész mellett s az aktuális tudósításokon és cikkeken kívül az olvasók szórakoztatásáról és mulattatásáról is gondoskodik könnyed csevegésekkel, tréfás és szatirikus versekkel, karcolatokkal és rajzokkal, mely célra munkatársai körébe vont kiváló művészeket. Új rovatokkal is bővült a Magyarország. A családi és egyéni higienia kérdéseit felölölő Egészség rovatához járul a Szépségápolás című új fejezet is, amelyet főleg a hölgyközönség fogadott szívesen, amelynek számára más kedves és speciálisan asszonyoknak való olvasmányokat is bőven nyújt a Magyarország vasárnapi melléklete, Ugyanezen a helyen hétről-hétre beköszönt a családi otthonba a „Magyarország“ gyermeklap-melléklete, a Hetedhét Ország, amely viszont a gyermekek mulattatásáról gondoskodik minden izükben magyar mesékkel, játékokkal és más kedves dolgokkal. A lap rendes rovatai is élénk és gazdag tartalommal elégitik ki az olvasók érdeklődését. A „Magyarország“-ot lelkes kitűnő újságíró-gárda írja, tárcáit és más szépirodalmi közleményei pedig legkiválóbb belletristáinktól valók. A Magyarország előfizetési ára negyedévre hét korona; szerkesztősége és kiadóhivatala Budapesten, Teréz-körut 22. szám alatt van.

Ingyen kapja, — nem kell jutalékot fizetni — „Huszár“ Budapesti Lakáshirdetőjét, ha egy koronáért hirdetési levelező lapot vesz, mely egy lakás, szoba, üzlethelyiség, ház, ingatlan stb. egyszeri hirdetésére jogosít. A lap kivonatosan közöl lakást, szobát, üzlethelyiséget, ingatlant stb. Kapható a kiadóhivatalban, Bpest. V., Zrinyi utca 1. szám és az összes tőzsdékben. Bélyegeken is beküldhető. Nem hirdetőknél számonként 20 fillér.

Vidáman üdvözöljük az első bimbót

A természet örösedeti szeretete küti az embert a házak tömkelegéből. Ügyelni kellene azonban rá, hogy ne csak megfélemlen öltözködjünk ilyenkor, hanem a légtak nyákhártyáit is meg védjük beleges ingerek ellen, néhány Fay-féle valódi sodeni ásványpasztillával. E pasztillák kellemes ízűek, kényelmesen szedhetők s hatásuk biztos. Bármely gyógyszerüzletben kapható, egy doboz 1 korona 25 fillérért. A Fay-névre mindig kell ügyelni s a fehérszínű hivatalos ellenőrző szalagra, Sodeni község polgármesterének és tanácsának aláírásával.

Irodalom.

A »Vasárnapi Ujság« március 15-iki száma sok érdekes képet közöl az új albán királyról, Vargha Gyula új kereskedelmi államtitkárról és a statisztikai hivatalról, Munkácsy szobrának pályanyertes terveiről, a Szibill előadásáról a Király-színházban, a Trentinóról (Tonelli Sándor cikkével), Kubelikről, a furlanáról, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Vargha Gyula, Ambrus Balázs és Majthényi György versei, Szini Gyula és Lagerlöf Zselma regényei, Gaghy Dénes novellája, Takáts Sándor tárcája, Schöpfung Aladár színházi cikke. Egyéb közlemények: Pólya Tibor rajza s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedévre öt korona, a »Világkrónika«-val együtt hat korona. Megrendelhető a »Vasárnapi Ujság« kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Néplap«, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Petőfi a kispapok között. Petőfi híres mulatozását az egri kispapokkal, mely a nagy költő küzdelmes korának egyik legszebb és legholdogabb jelenete volt, kedves cikkben írja meg, közölve hozzá Orlai Petrich Soma képét, Zuboly a Jó Pajtás legújabb, március 15-iki számában. Sebők Zsigmond és Benedek Elek kedves gyermekleklapjában ezenkívül verset irtak Lampérth Géza és Benedek Elek, elbeszélést Szabóné Nogáll Janka és Szebenyi József, Sebők Zsigmond folytatja Az arany cipő, Benedek Elek Oh, szép ifjúságom című regényét. Faragó Géza mulatságos képet rajzolt, Zsiga bácsi elmondja egyik legkedvesebb mókáját. A Kis Krónika rovat apróságai, a rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 k. 50 f. Előfizetéseket elfogad és mutatónyomokat küld a »Jó Pajtás« kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Pesti Hirlap. Magyarország legnagyobb és legerősebb lapja az új negyedév küszöbén előfizetésre hívja fel a magyar olvasóközönséget. A Pesti Hirlap minden irányában függetlent és radikálisan ellenzéki ujság. Napról-napra a legnagyobb terjedelemben, vagyis legbővebb tartalommal jelenik meg; naponként 12—24 oldalal is többet ad, mint más lapok; járata tehát, egyenlő előfizetési ár mellett, legelőnyösebb. A Pesti Hirlap munkatársai ezidőszert hazánk legkedveltebb és legelső írói és publicistái. A Pesti Hirlap ma kétségtelenül Magyarország legerősebb lapja, mert példányszáma (hétköznapokon 120 ezer, vasárnapokon 160—170 ezer) a legolcsóbb boulevardlapokét is felülmúlja. A Pesti Hirlap előfizetői kedvezményes áron rendelhetik meg a Divatszalon című pompás divatlapot. A Pesti Hirlap új előfizetői, akik legalább egy negyedévre fizetnek elő, kívánatra megkapják, míg a készlet tart, ingyen a Pesti Hirlap képes naptárát 1914. évre, 45 fillér portó beklüldése ellen. A Pesti Hirlap előfizetési ára egy óra 2 kor. 40 fillér, április—júniusi negyedévre 7 korona. A Divatszalonnal együtt negyedévre 9 korona 50 fillér. Az Érdekes Ujsággal együtt 9 korona 80 fillér. Kiadóhivatala, hová legcélszerűbb postautalványon beklüdeni a pénzt: Budapest, Váci-körút 78. szám alatt van.

Közgazdaság.

Mennyi foszforsavra van szüksége a növénynek?

Az évi terméssel a talajból nagy mennyiségű foszforsavat vonunk el, amelynek jelentékeny része elvonatik az állati táplálkozástól és így az istálló trágyában csak aránylag csekély mennyiség kerül vissza a talajba. A talajban végbemenő elmállási folyamat részben feloldja ugyan az elvont foszforsav mennyiségét, de mert a legtöbb talaj rendszerint a foszforsavat tartalmazza a legcsekélyebb mennyiségben, megfelelő műtrágyázással kell azt pótolni.

A különböző termények közül az emberi táplálkozásra felhasznált és az eladott mennyiségek foszforsava teljesen elvész a mezőgazdaságból, tehát a vetőmagon kívül az összes kenyér gabonaféléké, az idegen területen feldolgozott olaj, rost, gyári gumós és gyökönvényeké, bár a gabona őrlési hulladékaiban és a répa szelvényekben több-kevesebb foszforsav visszatérül. A tavaszi szemes termények, nevezetesen az árpa, zab és tengeri jelertkeny része szintén eladatik és emberi táplálkozásra használatik fel, tehát az ezek szemtermésében elvont foszforsav fele része szintén visszapotlandó. A saját termésű takarmány és szalma ugyan rendszerint a gazdaságban használatnak fel ugyan, de az állatok csont- és testképződésére, nem különben a hus, tej, gyapju stb. termelésére ugyancsak jelentékeny mennyiségű foszforsav használatik fel és kallódik el a gazdaságból.

Hozzávetőlegessn pótlandónak tekintendő tehát a kenyér gabonafélék és egyéb kereskedelmi és gyáripari növényekkel elvont összes foszforsav és a többi termények által elvont mennyiség tele része. Mivel pedig az első csoportbeli növények az összes szántóföldnek 35—40% területén természetnek, az ezek által elvont foszforsav mennyiségnek mintegy kétszerese pótlandó vissza.

E mennyiség meghatározását illetőleg 1 mm. búzával 1 kg., egy mm. kukorépával pedig 0.12 kg. foszforsav vonatik el a talajtól. A 10 mm-ás búza-termés pótlására tehát 10 kg., a 150 mm-ás cukorrépa termésére pedig 18 kg. foszforsav szükséges.

Egyre másra tehát 12 kg.-ra lehet becsülni a piaciak évi termésével elvont foszforsav mennyiségét és ha az összes piaciak alá, vagyis 4 évenként kétszer rendszeresen műtrágyáznak, úgy 150 kg. 10%-os szuperfoszfátban adott 24 kg. foszforsavval pótolhatjuk az összes évi foszforsav elvonást és tarthatjuk fenn, sőt fokozhatjuk a talaj termőképességét.

Ez a szuperfoszfát mennyiség azonban csak akkor elegendő, ha a föld már előbb istálló és műtrágyázással jó termőre hoztatott. Oly föld-ken azonban, amelyek évtizedek folyamán állandó gabona és tengeri természetű erősen kizsároltak, kezdetben sokkalta nagyobb mennyiségű, kat. holdanként 200—300 kg. szuperfoszfátot ajánlatos felhasználni, mert itt már nemesak az évi terméssel elvont, hanem a

korábban kizsárolt foszforsavat is pótolni kell. Hogy mennyivel, az esetről-esetre kísérletileg állapítandó meg.

Felelős szerkesztő: Zanbauer Agoston.

Laptulajdonos az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt.

Eladó tinók!

42 darab fehér tinó, 1 évesek azonnal eladók! Láthatók a »Magyar Király« szálló udvarán. Csáki Máté.

2069. szám, 1913. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbíróságnak 1913. évi Sp. V. 744. számú végzése következtében Dr. Jobbágyi Kálmán ügyvéd által képviselt Dr. Wagner és tsai Egyesült gyárak r.-t. javára 793 k. 50 f. s jár. erejéig 1913. évi november hó 23-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 940 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szikvizgyártási gép és üvegek nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíróság 1913. évi V. 2260. számú végzése folytán 793 k. 50 fill. tőkekövetelés, ennek 1913. évi április hó 20. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 156 kor.-ban bíróság már megállapított költségek erejéig, Petrócson alperes házána leendő megtartására 1914. évi március hó 27-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1914. évi március 5-én.

Horváth,
kir. bir. végrehajtó.

KÖHÖGÉS

rekedtség, hurut, elnyálkásodás
görcs- és szamárköhögés ellen

KAISER

mell-karamellái a „3 fenyővel.“

605

közjegyzőileg hitelesített orvosi
és magán bizonyítványok tanus-
kodnak a biztos sikerről.

Felette izletes, kellemes bonbonok,

Csomagja 20 és 40 fill. doboz 60 fill. kap-
ható Herczeg István, Grossinger János, Kűch-
ler Béla gyógyszerárjaiban, Stefanovits Ly.
fia, Petrovits és Popovits kereskedéseiben,
Klein Oszkár droguistánál, Strasser István
gyógysz. Karlóca, Kocziák Ruma, Jhreg C.
Ratais örökösei Apatin, Brodski, Adamffy
gyógysz. Pétervárad, Kujaschkovic Mitrovic,
Hainis A. India, Honcl J. Ruma, Wagner
A. Dobrica, Peternek Ottó Ujzlankamen,
Gebauer Emil gyógysz. Bács.

„Club“ cigaretta papir

valódi csak az, melyen az itt látható védjegy van.
Minden könyvecske teljes 100 lapot tartalmaz.

: Óvakodjunk az utánzatoktól, :

mert ezek minősége csekély értékű.

7547./1914. kig. szám.

Versenybírálati hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város a vízvezetési és csatornázási munkálataira nyilvános ajánlati versenybírálatot hirdet.

A vízvezetési munkálatok a következő csoportra oszlanak. 1. Kútúrasi munkák. 2. Kútházikók építése. 3. A gépház előtt fekvő nyers és tisztavíz medence építése. 4. A vastalanító berendezés szállítása. 5. A központi gépház gépészeti berendezésének szállítása. 6. A központi gépház építési munkái. 7. A lakóház építési munkái. 8. Istálló és raktár épület. 9. A szivattyú telep rendezési munkái. 10. Öntött vascsövek és idomdarabok szállítása. 11. A csőhálózat felszerelési tárgyainak szállítása. 12. A csőhálózat szerelési munkái. 13. A műhely berendezés szállítása. 14. Víztorony építése. 15. Vízmerő órák és hitelesítési állomás szállítása.

A csatornázási munkálatok a következő csoportokra oszlanak. 1. A csatorna hálózat építési és elhelyező munkái. 2. Betoncsövek szállítása. 3. A csatornahálózat vasfelszerelésinek szállítása. 4. A homok fogó és szivattyútelep építési munkái. 5. A homok fogó és szivattyú telep gépészeti berendezése. 6. A lakóház építési munkái.

Az ajánlati költségvetés alapjául az Ujvidék szab. kir. város mérnöki hivatalában betekínthető tervek szolgálnak. Ajánlat telhető minden egyes csoportra külön-külön, de több csoportra együttesen is. Oly kikötés, mely szerint valamely ajánlatra az összes vagy több csoportra szóló megbízás esetén érvényes, figyelembe nem fog vétetni. Az ajánlatok kizárólag a városi mérnöki hivatalnál hapható ajánlati minta és ajánlati költségvetéssel tehető. Ily űrlapok, valamint a szerződés minta együttesen a városi mérnöki hivatalnál 20 koronáért kapható. A tervek ugyanott a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A szerződés tervezetben megjelölt általános és részletes feltételek az Athenaeum nyomdájában szerezhetők be.

Figyelmeztetnek a pályázók, hogy a munkálatok kivételére olyan értelemben is lehet ajánlatot tenni, hogy vállalkozó az egész munkát kifizetés helyett 50 éves kamattörlesztés mellett vállalja.

Oly pályázók, akik Ujvidék szab. kir. városban vagy a m. kir. belügyminiszterium felügyelete alatt hasonló munkát még nem végeztek, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni.

A csatornázási munkálatok végrehajtására nézve fontossággal bíró aitalaj viszonyok felderítésére és a város különböző helyeken próbagödöröket emeltet ki, melyek a pályázók által a kiírás tartama alatt bármikor megtekinthetők.

Az ivenként 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok szabályszerűen lepecsételve 1914. évi május hó 4. napjának d. e. 12 óráig a városi iktatóban adandók be, vagy posta útján küldendők. Az ajánlat borítéka a következő felirással látandó el: „Ajánlat Ujvidék szab. kir. város vízvezetési il. csatornázási munkálatainak . . . csoportjára.

Az ajánlatok 1914. évi május hó 4. napján d. u. 4 órakor a városi tanácssteremben fognak felbontatni, mely alkalommal ajánlattevők,

vagy meghatalmazott képviselői jelen lehetnek. Elkészve, távirati uton érkezett, nyitott, valamint oly ajánlatok, melyek e hirdetés vagy a feltételek bármely pontjának nem felelnek meg, figyelembe nem vétetnek. Az ajánlatok beadása előtt a bánatpénzek a városi pénztárnál leteendőek és az ajánlatokhoz csakis az erről szóló elismervények csatolandók. A bánatpénz 250.000 korona ajánlati végösszege 5%, azon felül összeg után 2%. Az ajánlattevők a végleges döntésig ajánlatukkal kötelezettségben maradnak és alávetik magukat a közszállítási szabályrendelet 16. §-ának 11. pontjában az 1907. évi III. t.-c. 13., 14., 15. §§-ai alapján előírt és magyar iparvédelmet célzó intézkedéseknek.

A város fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül azok számszerű értékre való tekintet nélkül, szabadon választ-hasson és hogy esetleg újabb árlejtést hirdessen.

Kelt Ujvidék szab. kir. város tanácsának, 1914. évi március hó 9. napján tartott üléséből.

Dr. Demetrovits Vladimír s. k.
kir. tanácsos, polgármester.

393. szám. 1914. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbírósnak 1914. évi V. 322. számú végzése következtében Dr. Krnó Milos ujvidéki ügyvéd által képviselt Natosevits tanítók részvénytársaság ujvidéki bej. cég javára Okánovits Péter kulai lakos ellen 2960 k. s jár. erejéig 1914. évi február hó 20-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfeleglalt és 1500 kor. értékű 30 db. Natosevits tanítók részvénytársaság részvényei nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíró 1914. évi V. 322. számú végzése folytán 2960 k. tőkekövetelés, ennek 1913. évi november hó 1. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltótódi és eddig összesen 226 korona 65 fillerben birólag már megállapított költségek erejéig, Ujvidéken felperes irodai helyiségében leendő megtartására 1914. április 4-ik napjának d. e.

10 órája határidőül kitzetik s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfeleglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Ujvidéken, 1914. évi március hó 19.

Basch Sándor.
kir. bir. végrehajtó.

A Kron-féle házakban

II. Rákóczi-út 15. Ferenc József-tér 1.
több

lakás és bolt
Kiadó. — Bővebbet a házmestereknél,
vagy a háztulajdonosnál.

Motor-hajó

35 lóerejű, 25 személyt befogadni képes és komp vontatására is alkalmas, kedvező áron eladó. A hajó bármikor üzemben látható.

Ujvidék. Petöfi-utca 98.

Kiadó lakás.

Egy 2 szobás lakás
azonnal kiadó.

Bővebbet: Magyar-utca 50. szám alatt.

HIRDETÉSEK

felvétetnek és olcsón számíttatnak

A HATÁRŐR

kiadóhivatalában.

Nyomatott a „Gutenberg“ villanyerőre berendezett könyvnyomdájában Ujvidéken.